

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 11 februari 1919 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

Närvarande: herrar Pettersson i Södertälje, Åkerman, Ingeström, Rogberg, greve Spens, Fagerlin*, Köhlin*, Lagerkvist, Lindqvist i Kosta, Lindley, Hederstierna, Carlsson i Frosterud*, Rehn*, Leo och Svensson i Betingetorp.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

För den enligt 42 § 2 mom. riksdagsordningen ett av lagutskotten åliggande granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning hava båda kamrarna till lagutskott hänvisat justitieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse, förutom i vad densamma avsåge framställningarna angående tillfälligt anslag till bestridande av expenser vid justitieombudsmansexpeditionen, angående ändring i avlöningsvillkoren för registratorn-kanslisten vid justitieombudsmansexpeditionen, angående förhöjning av de till befordrande av göromålens gång inom justitieombudsmansexpeditionen m. m. anvisade anslag, angående avlöningsförbättring till vaktmästaren vid justitieombudsmansexpeditionen samt angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1919 åt befattningshavare vid justitieombudsmansexpeditionen.

Första lagutskottet, som verkställt ovannämnda granskning, har för ifrågasvarande ändamål från justitieombudsmansexpeditionen mottagit ej mindre de diaries, vilka under år 1918 förts i nämnda expedition samt under justitieombudsmannens ämbetsresor, än även expeditionens registratur för berörda tid, varjämte på särskild begäran handlingarna rörande vissa av justitieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet till handa.

Över den numera fullbordade granskningen av förenämnda handlingar och ämbetsberättelse får utskottet härmed avgiva utlåtande.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 9 saml. 1 avd. 2 häft. (Nr 2.)

Justitieombudsmannen anmäler i ämbetsberättelsen, att han, med stöd av 25 § i sin instruktion, begagnat sig av semester under tiden från och med den 25 juni till och med den 8 augusti 1918, under vilken tid hans av riksdagen utsedde suppleant och efterträdare, häradshövdingen m. m. Nils Wihlberg förestått ämbetet.

Ämbetsberättelsen upptager härefter enligt vedertagen ordning redogörelse för sådana mot ämbets- och tjänstemän anställda åtal, som under år 1918 blivit slutligen avgjorda eller prövade i någon domstolsinstans.

Justitieombudsmannen redogör vidare i berättelsen för åtskilliga ärenden, som föranlett annan åtgärd än åtal.

Därefter omförmälas av justitieombudsmannen nedannämnda dagar till Kungl. Maj:t avlätna skrivelser, nämligen den 22 juni 1918 angående ändring av § 4 i kungl. förordningen den 14 december 1917 angående föreskrifter om utmätning för krono- och kommunalutskylder, allmänna avgifter m. m., den 17 december 1918 angående överflyttande från rådhusrätten i Kristianstad till rådhusrätten i Malmö av forum för lagfart och inteckning av järnväg enligt kungl. förordningen den 15 oktober 1880, innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, inteckning och utmätning av järnväg m. m. samt den 24 december 1918 angående ändring av 14 och 22 §§ i lagen den 13 juli 1887 angående handelsregister, firma och prokura.

I fortsättningen redogör justitieombudsmannen för den vidare behandlingen av vissa av justitieombudsmannen tidigare hos Kungl. Maj:t gjorda framställningar, vari under 1918 åtgärd vidtagits, nämligen rörande förslag om förtydligande eller ändring av bestämmelserna i 29 § av förordningen den 9 juni 1871 angående fattigvården; ändring av lagarna den 22 juni 1906 angående villkorlig straffdom och villkorlig frigivning samt i bestämmelserna om förlust av medborgerligt förtroende; förslag om förbättrade avlöningsförhållanden för juridiskt bildade biträden hos häradshövdingarna m. m.; ändring i instruktionen den 10 november 1855 för landshövdingarna; framställning angående äktenskaps rättsverkningar i visst hänseende; reglering av länsmansdistrikten i Norra Roslags fögderi; revision av resereglementet; förbättrad lagstiftning rörande församlingsfriheten; fråga om förening av tingslagen i Norrvikens domsaga; fråga om förening av tingslagen i Sydöstra Hälsinglands domsaga; förening av tingslag i Medelpads östra domsaga; ändrad tingsordning i Västerbottens södra domsaga; fråga om förening av tingslagen i Västerbottens norra domsaga; fråga om förening av tingslag i Luleå domsaga; förening av tingslag i

Torneå domsaga; förening av tingslagen i Lysings och Göstrings domsaga; förening av tingslagen i Mellersta Väreuds domsaga; fråga om förening av tingslagen i Hallands läns norra domsaga; fråga om förening av tingslagen i Gudhems och Kåkinds härads domsaga; förening av tingslagen i Vadsbo norra domsaga; fråga angående gemensam skandinavisk lagstiftning rörande bemanningen ombord å handelsfartyg; framställning angående ändring av kungl. förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen.

Enligt vad i berättelsen omförmäles, hava justitieombudsmannens ämbetsresor under år 1918 omfattat Gottlands, Västmanlands och Uppsala län. Under dessa resor har inspektion skett hos länsstyrelser, domkapitel, rådhusrätter och häradshövdingar samt vid straffängelser, krono- och stadshäkten ävensom universitetskansliet i Uppsala och arkivdepån i Visby.

Under inspektionen har jämväl ägnats uppmärksamhet åt domstolarnas arkiv.

I avseende å vad under resorna förekommit hänvisar justitieombudsmannen till de av honom förda diarierna.

Över vissa under år 1918 handlagda ärenden meddelas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»Vid 1918 års början voro — fränsett ett antal balanserade ärenden av annan beskaffenhet — av förut inkomna klagomål eller eljest *mot ämbets- eller tjänstemän anhängiggjorda ärenden* fortfarande under handläggning härstädes..... 174

Under år 1918 hava anhängiggjorts ärenden mot ämbets- eller tjänstemän:

genom inkomna klagomål ett antal av 320
samt på grund av anmärkningar, gjorda vid granskning av fångförteckningar eller vid ämbetsresa eller annorledes, ett antal av 86

Summa från år 1917 balanserade och under år 1918 inkomna ärenden 580

Av berörda 580 ärenden hava under år 1918:

1) såsom återkallade avskrivits 12
2) till annan myndighet överlämnats 4
3) på grund därav, att klaganden erhållit gottgörelse eller eljest rättelse vunnits, avskrivits 10
4) efter vederbörandes hörande, med eller utan erinran, eljest avskrivits 181
5) efter annorledes verkställd utredning eller utan åtgärd avskrivits 128

6) till åtal hänvisats	11
7) föranlett framställning till Kungl. Maj:t	3
och äro vid 1918 års slut:	
8) i avbidan på infortrad förklaring eller påminnelser avgivande vilande	48
9) i avbidan på domstols utslag eller annan myndighets beslut vilande	14
10) på prövning beroende	169
	Summa 580

Under år 1918 har, såsom av ovanstående redogörelse framgår, i 11 ärenden, varav 2 ärenden avsett samma person, beslutits anställande av åtal mot ämbets- eller tjänstemän, nämligen:

på grund av förd klagan	8
av annan anledning	2
	Summa 10

Beträffande arbetsbalansen påpekar justitieombudsmannen, att då han tillträdde ämbetet, ett stort antal ärenden, därav många av synnerligen vidlyftig och svår beskaffenhet, voro på justitieombudsmannens prövning beroende. Under året hade dessa mål, i den utsträckning ske kunnat, blivit slutbehandlade. Härför hade en så avsevärd tid tagits i anspråk, att vid årets slut ett stort antal hos justitieombudsmannen anhängiga ärenden kvarstode oavgjorda. Ehuru detta antal vore större än antalet oavgjorda mål vid 1917 års slut, måste dock enligt justitieombudsmannens åsikt den nuvarande balansen anses i verkligheten avsevärt understiga den vid justitieombudsmannens tillträde förefintliga.

Berättelsen upptager meddelande därom, att sedan början av senaste lagtima riksmöte någon förklaring av lag i den ordning, § 19 regeringsformen bestämmer, icke blivit av Kungl. Maj:t meddelad.

I bilagor, som vidfogats berättelsen, meddelas förteckningar dels över de av 1918 års riksdagar till Konungen avlätna skrivelser jämte uppgifter om de åtgärder, som under nämnda år vidtagits i anledning av samma skrivelser, dels över sådana i sistnämnda förteckning upptagna ärenden, som vid utgången av år 1918 ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende, dels över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före år 1918 men vid samma års början varit i sin helhet eller till någon del oavgjorda jämte uppgifter om den behandling, dessa ärenden undergått under år

1918, dels ock över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 juli 1918 men vid samma års slut ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende jämte kortfattad uppgift om ärendenas behandling.

Vid granskningen av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning har utskottet icke funnit anledning till anmärkning, men i anslutning till det av justitieombudsmannen i ämbetsberättelsen gjorda uttalande om den ökade arbetsbalansen ansett sig böra framhålla angelägenheten av att erforderliga åtgärder vidtagas för att denna balans under den närmaste framtiden må så vitt möjligt avarbetas, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 11 februari 1919.

På första lagutskottets vägnar:

JAKOB PETERSSON.
